

Huoltajien osallistuminen koira- avusteisessa interventiossa: työntekijöiden näkökulma

Katariina Kivinen

Johanna Liuha

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2023

Sosionomin tutkinto-ohjelma

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	OPINNÄYTETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	6
3	HUOLTAJIEN OSALLISTUMINEN LAPSEN KUNTOUTUKSESSA	7
3.1	Huoltajien asiakasosallistuminen	7
3.2	Kuntoutus	8
3.3	Tutkimuksia vanhempien roolista osana kuntoutusta	9
4	KOIRA-AVUSTEINEN TYÖSKENTELEY	11
4.1	Eläinavusteisen työn historia	11
4.2	Eläinavusteisen työn tilanne Suomessa	12
4.3	Eläinavusteisen työn eettisyys	13
4.4	Tutkimuksia eläinavusteisesta interventiosta	14
4.5	Koira-avusteinen interventio	16
4.6	Koira-avusteinen työ koulussa	17
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
5.1	Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymykset	19
5.2	Tutkimuksen menetelmä	19
5.3	Aineiston hankinta	20
5.4	Aineiston analyysi	21
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	23
6.1.1	Miten työntekijät näkevät huoltajan roolin sekä asiakasosallistumisen JelppiTassujen kuntoutustyössä? ...	23
6.1.2	Millaista palautetta huoltajat antavat koira-avusteisesta työskentelystä?	24
6.1.3	Mitä kehittämistarpeita työntekijät näkevät huoltajien osallistumisen suhteen?	25
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	28
7.1	Tutkimuksen johtopäätökset	28
7.2	Opinnäytetyön prosessi ja jatkotutkimusaiheita	29
8	POHDINTA	32
8.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	32
	LÄHTEET	34
	OPINNÄYTETYÖN LIITTEET	36
	Liite 1. Esimerkki aineistolähtöisestä sisällönanalysistä	37
	Liite 2: Saatekirje työntekijöille	38
	Liite 3: Teemahaastattelun runko	39
	Liite 4: Suostumuslomake haastatteluun	40

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosionomin Tutkinto-ohjelma

KIVINEN, KATARIINA & LIUHA, JOHANNA:

Huoltajien osallistuminen koira-avusteisessa interventiossa: Työntekijöiden näkökulma

Opinnäytetyö 41 sivua, joista liitteitä 4 sivua
Marraskuu 2023

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää huoltajien roolia sekä heidän osallistumistansa koira-avusteisessa työskentelyssä. Tavoitteena oli selvittää JelppiTassujen työntekijöiden näkökulmasta, millaisena huoltajan rooli on näyttäytynyt heidän työskentelyssään ja miten huoltajia saisi enemmän osallistumaan. Opinnäytetyössä käytettiin laadullista tutkimusta, jonka aineisto kerättiin teemahaastattelun avulla. Tutkimuksessa litteroitu aineisto on analysoitu käyttäen sisällönanalyysia. Tutkimus tehtiin yhteistyössä JelppiTassut Oy:n kanssa.

Tutkimuksen tuloksista nousi esiin, että palautteen antaminen ei ole ollut aktiivista. Tuloksista nousi myös esille, että huoltajat antoivat pääasiassa positiivista palautetta koira-avusteisesta työskentelystä ja se annettiin suullisesti. Palautteen kerääminen huoltajilta sekä lapsilta ja nuorilta osoittautui hyväksi keinoksi kehittää työskentelyä. Lisäksi nousi esille, että huoltajien rooli näkyi työskentelyssä mukana elämisenä. Haastattelun tutkimuksissa korostui kokonaisvaltaisen työskentelyn tärkeys sekä se, kuinka koiran läsnäolo helpottaa sosiaalisia tilanteita.

Asiasanat: asiakasosallisuus, koira-avusteisuus, kuntoutus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

KIVINEN, KATARIINA & LIUHA, JOHANNA

Supporte's Involvement in Dog-assisted Intervention: The Employee's Perspective

Bachelor's thesis 41 pages, appendices 4 pages
November 2023

The aim of the thesis was to find out the role of the supporters and their participation in dog-assisted intervention. The goal was to find out, from the perspective of JelppiTassu's employees, what the role of the supporters of children and young people has been like in their work and how to get them to participate more. The qualitative research method was used in the thesis, and the material was collected by using a theme interview. The material transcribed in the study has been analyzed using content analysis. The research was done in cooperation with Jelppitassut Oy.

The results of the research revealed that the supporters of children and young people mainly gave positive feedback about dog-assisted intervention and the feedback was given orally. Collecting feedback from supporters, children and young people proved to be a good way to improve working. According to the results of the research, the roles of supporters were seen mostly staying by their children. In the interview the importance of comprehensive work was emphasized, and how the presence of a dog facilitated in social situations.

Key words: dog-assisted, customer participation, rehabilitation

1 JOHDANTO

Koira-avusteisen työtteen hyödyntäminen on yleistynyt sosiaali-, ja terveys- ja kasvatusalalla. Kuitenkin suurella osalla ihmisistä ei ole tarkkaa tietoa mitä koira-avusteinen työskentely tarkoittaa konkreettisesti. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää huoltajien roolia JelppiTassuissa koira-avusteisessa interventiossa sekä tuoda sitä näkyvämmäksi. Lähdimme selvittämään, miten huoltajan osallistumista voisi parantaa tai kehittää koira-avusteisessa interventiossa, kun kuntoutujana on oma lapsi tai nuori. Huoltajien osallistuminen on tärkeä osa kokonaisvaltaista työskentelyä. Toivomme, että työntekijät voisivat saada tästä avaimia kehittämään omaa työskentelyään huoltajien parissa. Lähdimme toteuttamaan yhteistyötä ja pohtimaan mitä ajatuksia JelppiTassujen työntekijöillä on.

Tarkastelemme koira-avusteista interventiota, ja sen hyödyntämistä kuntoutuksen parissa, sillä olemme molemmat hyvin eläinrakkaita ja haluaisimme tulevaisuudessa työskennellä eläin-avusteisesti. Haluamme myös saada lisää tietoa eläinten hyödyntämisestä Suomessa. Tuomme työssämme teoretietoa koira-avusteisesta työskentelystä, asiakasosallisuudesta sekä huoltajien osallistumisesta kuntoutuksessa. Aineistonkeruumenetelmänä käytimme teemahaastattelua, jonka litteroimme ja käytimme sisällönanalyysia vastausten etsimiseen.

2 OPINNÄYTETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

JelppiTassut Oy on pääosin tunnettu avustajakoirien kasvatuksesta ja koulutuksesta, mutta yritys kuitenkin toteuttaa muutakin eläinavusteista toimintaa, kuten koira-avusteista kasvatus- ja kuntoutustyötä. Pääasiallinen koulutettava kohde-ryhmä on labradorinnoutajat, joita koulutetaan tavalla, joka perustuu positiiviseen vahvistamiseen. Positiivinen vahvistaminen tarkoittaa, että koira palkitaan oikeista suorituksista, jolloin haluttu käytös vahvistuu. JelppiTassut hyvinvointipalveluiden toiminta sijoittuu keski-, sekä lounas-Suomen alueille. He tarjoavat verkkosivuillaan myös pienryhmäkoulutuksia, joihin on mahdollista osallistua oman koiran kanssa. Koulutuskerroilla opetellaan koiran kanssa muun muassa kontakteja sekä erilaisia palkkausmuotoja. Näiden toimintojen lisäksi työntekijät työskentelevät perhekuntoutuksessa sekä koulumaailmassa

Mitä JelppiTassun omien avustajakoirien kasvatukseen ja kouluttamiseen tulee, koulutetaan koirat jo pennusta asti tavoille, jotta ne tutustuvat ja tottuvat vieraisiin ihmisiin ja ympäristöön jo pienestä pitäen. Lopullinen päätös koiran soveltuvuudesta avustajakoiran tehtäviin tehdään kuitenkin vasta myöhemmin, kun koira on kasvanut ja koulutus on edennyt pidemmälle.

JelppiTassujen työntekijät työskentelevät avustajakoirien kasvatusten lisäksi kouluympäristössä sekä perhekuntoutuksessa, joissa he toteuttavat koira-avusteista työskentelyä. JelppiTassuilla oltiin iloisia lähteä mukaan prosessiin, sillä heille ei aikaisemmin ole tehty opinnäytetyötä. Haastateltavat toivoivat kehitysideoita meiltä huoltajien osallistumiseen, johon lähdimme haastattelun avulla etsimään vastauksia.

3 HUOLTAJIEN OSALLISTUMINEN LAPSEN KUNTOUTUKSESSA

3.1 Huoltajien asiakasosallistuminen

Asiakasosallisuus voidaan määritellä ja ymmärtää monin eri tavoin. Asiakasosallisuus tarkoittaa asiakkaan aktiivista osallistumista palvelun suunnitteluun, järjestämiseen, tuottamiseen, kehittämiseen tai arviointiin. Termi jaetaan sen mukaan, onko enemmän kyseessä asiakkaan osallistuminen tai osallisuus. Usein nämä termit mielletään yhdeksi ja samaksi, mutta osallisuus tarkoittaa enemmän kuin osallistuminen. Osallistumisen ja osallisuuden ero on siinä, kuinka paljon asiakas osallistuu päätöksentekoon palvelussa. Asiakkaiden kyvyt, tarpeet ja halut ovat kaikille yksilöllisiä. Asiakasosallisuus on keino palveluiden kehittämiseen sekä myös tavoite. (Leemann & Hämäläinen 2015, 1–2).

Asiakasosallisuus voidaan jaotella erilaisiin tasoihin, asiakas voi vaikuttaa palvelun suunnitteluun osallistumalla pelkästään oman palvelun suunnitteluun tai suunnitteluun yleisellä tasolla. Asiakasosallisuuden edistämiseksi voidaan käyttää esimerkiksi asiakastytytyväisyyskyselyitä, asiakaskyselyitä, asiakkaan palvelusuunnitelmaa, ryhmähaastatteluita, palautteen keräämistä asiakastyössä, asiakasraateja sekä työpajoja. Asiakaspalautteella voidaan lisätä asiakkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. (Leemann & Hämäläinen 2015, 7).

Lasten ja nuorten kuntoutukselle ei ole olemassa lyhyttä ja ytimekästä määritelmää tai yksiselitteistä sisältöä (Koivikko & Sipari 2021, 24). Kuntoutujan tarpeita vastaavan kuntoutusprosessin laatimiseksi on tunnistettava kuntoutujan toiveet ja erityistarpeet sekä osattava kuvata kuntoutujan toimintakykyä. Tunnistettujen tavoitteiden pohjalta jäsenyivät kuntoutujan yksilölliset tavoitteet, joita seurataan ja arvioidaan koko kuntoutusprosessin ajan.

Keskeistä lapsen ja nuoren hyvässä kuntoutuksessa on tietysti lapsi tai nuori itse sekä hänen perheensä (Koivikko & Sipari 2021, 50). Kuntoutuksessa ammattilaisen ensisijainen tehtävä on ymmärtää ympäristö, erityisesti perhekulttuuri ja siihen liittyvät päivittäiset rutiinit, joiden keskellä lapsi tai nuori elää. Tämä mahdollistaa sen, että lapsen tai nuoren arkinen toimintaympäristö pystymään mieltämään yhteisölliseksi ilmiöksi, jossa perhe-elämän on keskeisessä roolissa.

Vaikka kuntoutuksellinen asiantuntijuus säilyy alan ammattilaisilla, on perhe ja huoltajat asiantuntijan roolissa lapsen tai nuoren arkipäiväisiin liittyvissä toiminnoissa ja toimintaympäristöön liittyvissä käytännöissä.

On tärkeää, että huoltajat pääsevät osaksi kuntoutusprosessia. Konkreettisella osallistumisella vahvistetaan huoltajan tunnetta siitä, että heillä on mahdollisuus olla osallisena lapsen tai nuoren kuntoutusprosessissa. Huoltajien osallistumisen tukeminen kuntoutuksessa vaikuttaa lapseen sekä lapselle suunnattu interventio on vaikuttaa huoltajiin ja koko perheeseen. Yhdessä sopiminen, avoimuus ja rehellisyys, asioiden hyvä sujuvuus ja paikalliset mahdollisuudet ovat kaikki asioita, joiden varassa perhe voi hoitaa ongelmia ja jaksaminen helpottuu vastaavasti (Koivikko & Sipari 2021, 199).

Lasten ja nuorten kuntoutuksessa tavoitellaan lapsi- ja perhekeskeistä ajattelua (Moilanen 2017, 13). Perheen oman panoksen tukeminen edellyttää huoltajien tietotaidon lisäämistä, käytännössä sopeutumisvalmennusta, suoraa koulutusta ja arkielämän ohjaamista. (Koivikko & Sipari 2021, 199). Työntekijöillä on kuitenkin suuri vastuu huoltajien roolin tukemisessa ja vahvistamisessa. Työntekijöiden tulee huolehtia siitä, että tieto kuntoutusprosessiin liittyvistä asioista kulkee hyvin huoltajille, sekä on varmistettava että myös huoltajat saavat oikeanlaista tukea prosessin ohella.

3.2 Kuntoutus

Kuntoutus määritelmänä on kuntoutujan tarpeista ja tavoitteista lähtevä prosessi. Siinä kuntoutuja ylläpitää ja edistää omaa toiminta- ja työkykyään ammattilaisten tuella. Keskeistä on hänen toimintaympäristönsä muokkaaminen kuntoutumista tukeväksi sekä kuntoutujan aktiivisuuden osallisuuden tukeminen. Tavoitteena kuntoutuksessa on parantaa kuntoutujan selviytymistä arjessa sekä löytää voimavaroja jaksamista elämään. Kuntoutus on yksilöllinen ja tavoitteellinen suunnitelma, joka etenee kohti tavoiteltua muutosta erilaisten vaiheiden, toimenpiteiden ja palvelujen kautta. (Rissanen, Kallanranta & Suikkanen 2008, 32–33.)

Yleisesti kuntoutus on jaettu erilaisiin osa-alueisiin, joita ovat lääkinnälliseen, sosiaaliseen, ammatillinen ja kasvatuksellinen kuntoutus. Lääkinnällisessä kuntoutuksessa parannetaan kuntotutujan fyysistä, psyykkistä sekä sosiaalista toimintakykyä. Ammatillisessa kuntoutuksessa työeläkelaitoksen ja kela järjestävät erilaista ammatillista kuntoutusta. Sosiaalinen kuntoutus on tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, osallisuuden lisäämiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. (Järvikoski & Härkäpää 2004, 23–24.)

3.3 Tutkimuksia vanhempien roolista osana kuntoutusta

Aiempiä tutkimuksia vanhempien, perheen ja lähiympäristön roolista kuntoutusprosessissa löytyy useita versioita. Haastattelun avulla toteutettu (Moilasan 2017, 40) opinnäytetyö tutkii kuntoutusta vanhempien näkökulmasta, ja sen mukaan vanhemmat kokivat tiedonkulun ja heidän mielipiteiden kuuntelemisen tukevan heidän osallisuuttaan. Haastateltavat vanhemmat toivat haastatteluissa esille pääsääntöisesti toimivan yhteistyön työntekijöiden kanssa.

Moilanen (2022, 10) kertoo opinnäytetyössään, että vanhempien mielestä heidän osallisuuttaan lasten ja nuorten kuntoutukseen voi edistää lisäämällä vanhempien sekä työntekijöiden välistä vuorovaikutusta sekä osallistaa heitä enemmän kuntoutuksen tavoitteiden asetteluun sekä hoitoon. (Siebes, Wijnroks, Ketelaar, Schie, Gorter & Vermeer 2007, 201–203.)

Myös Maarit Vuorenmaa (2016, 67) tutki väitöskirjassaan äitien ja isien osallisuutta perheissä ja lasten palveluissa sekä osallisuuteen yhteydessä olevia tekijöitä. Tulokset osoittivat, että arjen toimivuudella sekä avun saamisella lähipiiristä oli osallisuutta vahvistava vaikutus (Moilanen 2022, 10).

Kivinen, Vanjusov, & Vornanen pohtivat tutkimuksessaan (n.d., 279) osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia eri asiakasryhmissä. Tutkimuksesta selviää, että läheisten rooli ja sen merkitys osallisuuden ylläpitämisessä korostuu monipuolisesti eri asiakasryhmissä kuten vanhuksilla, vammaisilla ja lapsilla. Usein läheiset toimivat asiakkaiden edunvalvojina tai puolestapuhujina, ja tämä herättääkin kriittistä keskustelua siitä, että onko kyseessä asiakkaan vai läheisen oma

mielipide. Tällöin ammattilaiset voivat omilla työskentelytavoillaan vaikuttaa aidon mielipiteen esille saamiseen tai läheisten osallistamiseen esimerkiksi verkostotyöskentelyn kautta (Kivinen ym. 279).

4 KOIRA-AVUSTEINEN TYÖSKENTELY

4.1 Eläinavusteisen työn historia

Eläinten kanssa voidaan tehdä monenlaisia asioita, ja eläinavusteinen työskentely voidaankin määritellä monella eri tavalla erilaisissa ympäristöissä. Koira on ensimmäinen ihmisen kotieläimeksi kesyttämä laji, ja jokaisen alalla toimivan koiran – kuin myös muidenkin eläimien, täytyy olla domestikoituneita eli kesytettyjä ja koulutettuja, jotta niitä voidaan turvallisesti hyödyntää eläinavusteisessa työskentelyssä. Kulttuurin ja historian näkökulmasta kotieläimiä on arvostettu niiden käytännöllisten palveluiden ja niiden tuottamien taloudellisten hyötyjen vuoksi (Vatanen & Vesa 2017, 9; Klemettilä 2013, 14).

Eläimen ja ihmisen välisiin vuorovaikutuksellisiin suhteisiin on alettu kiinnittämään huomiota vuosisatoja sitten. Vaikka aiemmin eläimet ovat toimineet pääasiassa vartiointiin ja metsästyksen liittyvien tehtävien parissa, on niiden terapeuttinen potentiaali kuitenkin ymmärretty jo 1800-luvulla. Koiria on käytetty työskentelemään ihmisen hyväksi, mutta se ei poista koiran läsnäolon hyötyjä (Vatanen & Vesa 2017, 9). 1900-puolivälin jälkeen eläinavusteinen työ on kasvattanut rooliaan osana kuntoutuspalveluita. Kirjallisuuden perusteella ensimmäiset löydökset eläinten hyödyntämisestä terapiaprosessissa ovat peräisin Englannista the Quaker Society of Friends York Retreatista vuodelta 1972. (Kahilaniemi 2021).

Erilaisten kirjoitusten (Hautamäki L, Ramadan, Ranta, Haapala, Suomela-Markkanen T. 2018), opinnäytetöiden (Hautamäki, Ramadan & Vilhunen 2021) sekä toimijoiden kanssa käytyjen keskusteluiden perusteella voidaan todeta, että eläinavusteiset terapia-, kuntoutus-, ja muut toimintamuodot ovat rantautuneet Suomeen kuitenkin vasta 2000-luvun alkupuolella ja lisääntyneet entisestään 2010-luvulla. Eläinavusteisuuden eri muotoja on havainnointu paljon ulkomailla, mutta ei juurikaan Suomessa (Hietamäki & Matkaselkä 2020, 35). Kun tarkastellaan eläinavusteisuutta kansainvälisesti, on esimerkiksi koira-avusteisella työotteella ja kuntoutuksella merkittävä asema. Vaikka eläinavusteisen työotteen muo-

tojen käyttäminen on vielä vähäistä Suomessa, lisääntyy eri työmuotojen hyödyntäminen jatkuvasti. Kuvassa 1 voidaan tarkastella eläinavusteisen työn määritelmiä sekä esimerkkejä palvelun tuottajista. Suomessa eläinavusteinen työ on kasvattanut suosiotaan juuri monipuolisuutensa ja sen tarjoamien mahdollisuuksien ansiosta (Kahilaniemi 2021, 26).

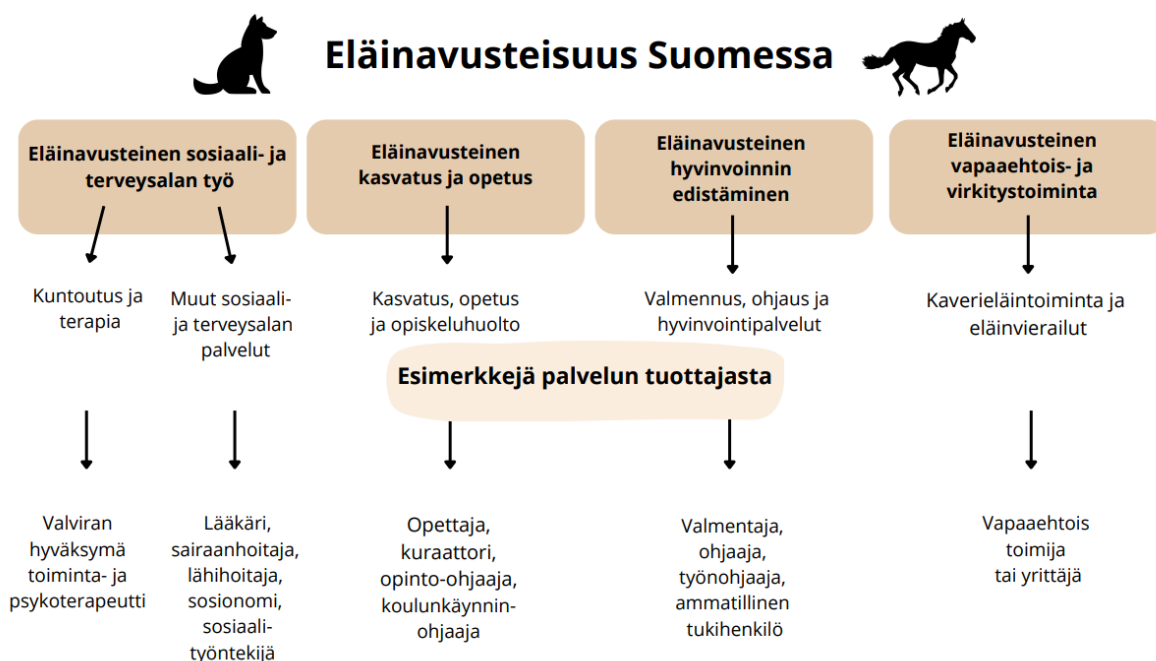
4.2 Eläinavusteisen työn tilanne Suomessa

Ratsastusterapia on Suomessa tunnetuin eläinavusteisen terapian muoto. Ratsastusta terapiamuotona hyödynnettiin ympäri maailmaa jo toisen maailmansodan aikana, jolloin oli tarve kuntouttaa haavoittuneita ja vammautuneita sotilaita. Suomeen terapiamuoto kuitenkin rantautui vasta 1980-luvulla. Koiran tai minkä tahansa muun eläimen hyödyntäminen sosiaali-, terveys ja kasvatusalojen työssä on vahvasti kasvava suuntaus (Kahilaniemi, 2021, 26). Suomessa kiinnostus kasvaa laajasti erilaisten eläinten kanssa toteutettavaan työskentelyyn. Näihin lukeutuvat muun muassa lehmät, laamaeläimet sekä kanat. Eläinavusteisen kuntoutuksen kokonaiskuvan muodostamisen kannalta tutkimusartikkelien lisäksi myös muu kirjallisuus ja ennen kaikkea haastattelut ja taustakeskustelut tuottavat tärkeää tietoa näiden terapioiden käytöstä Suomessa (Hautamäki ym. 2021, 7).

Koira-avusteisen toiminnan saralla yleisimpiä toimintamuotoja ovat yhdistysten järjestämät vierailut eri kasvatus-, sosiaali-, ja terveysalan laitoksissa. Suomalaisissa lastenkodeissa vierailee koiria vapaaehtoisten kanssa, ja saattaa olla paljonkin koiria, jotka käyvät työntekijöiden mukana epävirallisesti töissä (Vähä-Aho V, 2017). Eläimen tuomisesta työpaikalle on kuitenkin neuvoteltava aina ensin työyhteisön jäsenien kanssa.

Myös ammattimainen koira-avusteisen työskentelyn hyödyntäminen Suomessa lisääntyy nopeaa vauhtia, kun eläimen hyödyt ja positiiviset vaikutukset kasvatus- ja kuntoutustyöhön tulevat vähitellen tunnetummaksi päättävien tahojen keskuudessa. Suomessa pääosa eläinavusteisesta työskentelystä toteutetaan niin, että ammattihenkilöllä on oma koira mukana työssä. Parhaimmillaan koira-avusteista työskentelyä voidaan tehdä moniammatillisena yhteistyönä usean eri toimijan vä-

lillä (Kahilaniemi, 2021). Suomessa ei vielä toistaiseksi ole alaa ohjaavaa kattojärjestöä. Kansainväliset kattojärjestöt ja kotimaiset yhdistykset ovat tehneet työtä erilaisten eläinavusteisiin interventioihin liittyvien termien määrittelemiseksi ja alan kehittämiseksi (Hautamäki ym. 2021, 8). Alan kehittyessä ja kasvaessa eri toimijoiden yhteistyö tulee lisääntymään.

KUVA 1. Eläinavusteisuuden määrittely Suomessa.

4.3 Eläinavusteisen työn eettisyys

Eläinavusteinen interventio vaatii ammattilaiselta laajaa osaamista. Eläin ei toimi pelkästään työvälineenä, ja sen hyvinvoinnista tulee huolehtia kokonaisvaltaisesti työskentelyn ohella. Eläimen tulee käydä soveltuvuuskokeessa ennen työn aloittamista sekä on tärkeää huomioida, että eläimet työskentelevät valvotuissa olosuhteissa ja että toiminnasta vastuussa olevat henkilöt noudattavat voimassa olevia säännöksiä (Suomen Terapiakoira koulu 2018). Työskentelyssä korostuu yhteistyö työntekijän ja eläimen välillä. Eläimen hyvinvointiin ja toiminnan eettisyyteen on siis syytä kiinnittää suurta huomiota monin eri tavoin. Eläinavusteista työtä voi tehdä Valviran hyväksymät sosiaali-, terveys, tai kasvatusalan ammatti-

lainen, joka omaa ammattitaidon lisäksi hyvä tunneälyn sekä harkintakyvyn. Ammattilaisen on osattava tulkita eläimen luonnetta, kieltä ja käyttäytymistä, ja sen perusteella osata valita jokaiselle eläimelle soveltuva ympäristö. Jokainen eläin on omanlaisensa yksilö. Esimerkiksi aran koiran laittaminen työskentelemään kova ääniseen luokkaan on epäeettistä ja voi pahimmillaan olla koiralle traumaattinen kokemus.

Eläinavusteista työtä tehdessä on turvallisuus taattava jokaiselle osapuolelle. Silloin kun eläin voi hyvin, voi ihmisetkin hyvin. Eläimen on saatava lepoa, unta, ravintoa sekä tarpeeksi vapaata oleskelua työaikojen ulkopuolella.

Eläinavusteinen interventio on käsite, jolla kuvataan yleisesti eläimen kanssa toteutettua toimintaa, jonka tavoitteena on esimerkiksi lisätä ihmisen hyvinvointia, fyysistä ja psyykkistä terveyttä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä, henkilökohtaista kasvua, vuorovaikutustaitoja ja ryhmätoimintaa sekä parantaa motivaatiota näissä prosesseissa. (Hautamäki, Ramadan, Vilhunen 2021, 6). Asiakkaiden lisäksi myös työyhteisöt hyötyvät eläinten läsnäolosta sekä sen tuomista hyödyistä. Eläimen läsnäolon ansiosta työssä jaksaminen lisääntyy, mikä puolestaan voi auttaa alalla vallitsevaan työntekijäpulaan sekä ylipäättään alan ammattilaisten pysyvyyteen sekä hyvään työkykyyn ja sen ylläpitämiseen.

On tärkeää, että terapiakoirien työskentely tehdään osaksi toiminnan systemaattista laatutyötä (Suomen Terapiakoirakoulu 2018). Olisi syytä määritellä ja säätää eläinavusteinen työskentely selkeämmin hoito- ja kuntoutusmuotona, jotta palvelut olisivat helpommin ja tasapuolisemmin saatavilla kaikille. Näin myös löytyisi lisää hyödyntämätöntä potentiaalia.

4.4 Tutkimuksia eläinavusteisesta interventiosta

Tutkimuksia eläinavusteisista interventioista on tehty maailmalla ja jonkin verran myös Suomessa. Kokemustietoa eläinavusteisten menetelmien käytöstä erilaisissa yhteyksissä on kertynyt paljon ja osaamista jaetaan kansainvälisesti alan yhdistysten kautta. (Hautamäki, Ramadan & Vilhunen 2021, 9.)

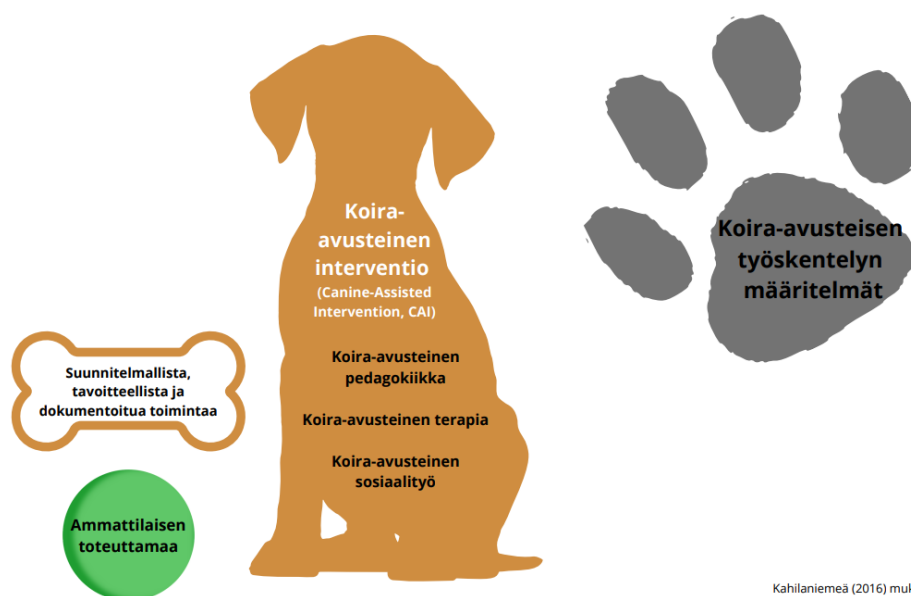
Tähän mennessä tutkimuksissa on havaittu eläimen ja ihmisen välisen vuorovaikutuksen tuomia fysiologisia, psyykkisiä ja sosiaalisia muutoksia ihmisessä (Hautamäki ym. 2021, 9). Setälän (2019) tutkielman aineistossa ilmenneiden tulosten valossa näyttää siltä, että merkittävimmät tulokset eläinavusteisia menetelmiä hyödyntäessä ovat yleensä ensin psyykkisellä tasolla ja sitten fyysisellä puolella. Monien tutkimusten tulokset ovat olleet lupaavia, sillä ne ovat antaneet kiitettäviä tuloksia eläinavusteisten menetelmien toimivuudesta eri asiakasryhmillä monenlaisissa ympäristöissä sosiaali- ja terveysalalla sekä erilaisissa vapaaehtoistoiminnoissa.

Eläimen rooli osana psykoterapiaa voi vaihdella passiivisesta aktiiviseen riippuen siitä, mitä sen läsnäololla tavoitellaan (Setälä 2019, 8). Havainnon eläinavusteisen intervention hyödyistä teki Sigmund Freud jo 1930-luvulla, kun hän alkoi hyödyntämään omaa koiraansa psykoterapiaistuntojen aikana. Freud huomasi potilaidensa jännityksen vaihtelevan riippuen siitä, kuinka kauas koira jäi hänen potilaastaan. Mitä lähempänä koira oli potilasta, sitä vapautuneempi potilas oli jännityksestä (Lorraine 2014; Vatanen & Vesa 201, 9). Psykoterapiaistuntojen aikana potilaiden havaittiin tuntevan olonsa mukavammiksi saadessaan mahdollisuuden kommunikoida terapeutille koiran kautta. Tämä havainto vahvistaa sen, että koiran läsnäolo parhaimmillaan nopeuttaa asiakkaan luottamussuhteen syntymistä terapeuttiin. Psykiatristen potilaiden kohdalla eläinavusteinen terapia saattaa vähentää pelkotiloja sekä levottomuutta (Kahilaniemi 2021, 18).

Tutkimukset, joita tähän mennessä on tehty ovat melko pienimuotoisia (Tommiska 2018, 24). On saatu kuitenkin paljon näyttöä siitä, että eläimen läsnäolon saa vahvasti dementoituneet ja masentuneet vanhukset piristymään. Etenkin vanhustyössä eläinavusteisten menetelmien hyödyntäminen on kannattavaa. Tommiskan opinnäytetyö (2018, 24) osoittaa sen, että omissa oloissaan viihtyvät iäkkäät lähtevät omista huoneistaan liikkeelle eläimen innoittamana ja hakeutuvat toisten seuraan. Ikäihmiset myös kävelevät pidemmälle koiran kanssa kuin yksin, mikä puolestaan edistää henkilön kokonaisvaltaista terveydentilaa. (Kahilaniemi 2021, 18).

Koulutuksen ja opetuksen alalta tutkimuksia on vähän. Eläinavusteinen terapia sisältyy potilaan viralliseen hoitosuunnitelmaan, kun taas eläinavusteisella opetuksella on kasvatuksellinen ja/tai koulutuksellinen tavoite (Tommiska 2018, 2; Vesanen 2017; Honkanen 2013, 12). Opettaja, joka on perehtynyt eläinavusteisuuteen, voi työskennellä eläinavusteisen opetuksen parissa. Koulukoiran positiivisten vaikutusten ja muutosten puolesta puhuu opinnäytetyö, jonka tutkimustulosten mukaan koulukoiran läsnäolon vaikutukset oli havaittavissa 1. luokan opetuksessa olevien oppilaiden keskuudessa sekä luokka-, että yksilötasolla. Koiran läsnäolo vaikutti oppilaiden rauhoittumiseen, motivaatioon sekä tehtävien tekemiseen. Tutkielma osoittaa, että koira-avusteinen pedagogiikka voi tukea oppilaiden kehitystä ja koulutyöskentelyä jo lyhyellä aikavälillä yleisopetuksen luokassa (Vatanen & Vesa 2017, 75).

4.5 Koira-avusteinen interventio

KUVA 2. Koira-avusteisen työskentelyn määritelmä.

Koira-avusteinen interventio kuuluu osaksi eläinavusteista interventiota (Animal-Assisted Intervention, AAI). Se tarkoittaa eläimen kanssa tapahtuvaa toimintaa, jonka tarkoituksena on saada myönteisiä vaikutuksia yksilön tai ryhmän terveydentilaan hyödyntämällä eläintä työmuodossa. Eläinavusteinen interventio on

päätermi, jonka alle luokitellaan monia alalajeja, joita ovat esimerkiksi eläinavusteinen opetus tai pedagogiikka (Animal-Assisted Pedagogy, AAP tai Animal-Assisted Education AAE). (Hautamäki ym. 2021,11–13). Eläimen läsnäololla on todettu olevan rauhoittavia vaikutuksia. Eläin on aina puolueeton, joka ei luokittele ihmisiä mihinkään kategoriaan ja sen tarjoama lohtu ja läheisyys on aina saatavilla. (Hautamäki ym. 2021, 11–14).

Koira-avusteinen interventio on vain yksi monista työ-, ja kuntoutusmenetelmistä muiden joukossa. Koira-avusteinen interventio sosiaalityössä lähtee aina liikkeelle eläinavusteisuuden spesifisti koulututtuneen sosiaalialan ammattilaisen ja toimintaan sopivan koiran kautta (Kainulainen 2017, 87). Asiakkaan vapaaehtoisuus on aina edellytys toiminnan toteutumiselle. Työntekijän sekä asiakkaan allergiat, huonot aiemmat kokemukset tai kiinnostuksen puute voivat olla esteenä koira-avusteisen intervention toiminnan toteutumiselle.

Koira-avusteisen intervention tavoite ja samalla mahdollisuus on vaikuttaa asiakkaan terveydentilaan myönteisesti (Kainulainen 2017, 78). Jotta koira-avusteinen interventio tuo mahdollisimman paljon hyötyjä ja myönteisiä vaikutuksia asiakkaalle, on asiakkaan yksilöllisyyden sekä henkilökohtaisten toiveiden huomioiminen on tärkeää työskentelyssä. Koira voi tuoda helpotusta työntekijän ja asiakkaan välisiin kohtaamisiin ja sekä helpottaa ahdistusta muissa sosiaalisissa tilanteissa. Eläin koetaan usein turvallisena ja sen kosketus ja läheisyys rauhoittavana ihmiseen.

Eläimen läsnäolon vaikutuksesta ihmiseen on tehty useita tutkimuksia. Friedmann ym. (1983), jotka tutkivat vaikutuksia verenpaineeseen, sykkeeseen sekä sykevaihteluihin huomasivat, että koiran läsnäololla oli verenpainetta alentavia vaikutuksia, lisäksi ennen stressitekijää syke aleni merkittävästi koiraa silittäessä.

4.6 Koira-avusteinen työ koulussa

Eläinavusteisella työotteella on positiivisia vaikutuksia ihmisen terveyteen ja sen on todettu parantavan esimerkiksi vuorovaikutustaitoja. Koiralla on positiivinen

vaikutus esimerkiksi oppimiseen, ongelmanratkaisuun sekä muistiin. Koiran ja ihmisen välinen katsekontakti saa ihmisen aivoissa aikaan oksitosiinin erittymistä. Koira-avusteisen työmuodon toteuttaminen tulee olla oppilaiden ja opettajien sekä erityisesti koiran osalta turvallista. Koiran tulee soveltua alalle sekä työntekijän perehtynyt koira-avusteiseen työskentelyyn.

Eläinavusteista työskentelyä (Animal-Assisted Education, AAE) tehdään kouluissa ammattipedagogin toimesta. Eläinavusteisessa opetuksessa tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten oppimistuloksia osallistamalla koira oppimisprosessiin, toiminta on aina kasvatuksellisesti tavoitteellista ja sillä on pyrkimys parantaa oppilaan sosiaalisia ja kognitiivisia taitoja. (Hautamäki ym. 2021, 13). Koiran läsnäolo luokassa rauhoittaa oppilaita ja auttaa keskittymään oppitunnilla paremmin. Koiran kanssa tekeminen ja oppiminen motivoi sekä lapsi oppii motorisia taitoja, kuten silittämällä ja harjaamalla koira. Beeztin, 2012 mukaan on tutkittu, että vuorovaikutus eläimen ja ihmisen välillä vaikuttaa myös vuorovaikutukseen ihmisten välillä, kuten esimerkiksi luottamukseen, empatiaan ja positiiviseen mielialaan. Tutkimuksessa selvisi myös, että koululuokassa, jossa oli koira läsnä, oppiminen lisääntyi verrattuna luokkaan, jossa ei ollut koira. (Beezt, 2012.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Eläinavusteinen työskentely on monipuolista ja sitä voidaan hyödyntää sosiaalialalla monin eri tavoin. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuoda enemmän tietoa ja näkyvyyttä huoltajien osallistumisesta JelppiTassujen kuntoutustyössä. Tarkoituksena on myös tuoda kohderyhmän tuoman aineiston perusteella vastauksia siihen mitä kehitystarpeita huoltajien osallistumiseen löytyisi.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kuinka huoltajat voisivat osallistua sekä vaikuttaa enemmän JelppiTassujen työskentelyssä. Tavoitteena on myös tuoda työntekijöiden näkökulmaa siihen, miten he kokevat huoltajien asiakasosallistumisen. Tutkimuskysymykset, joihin haemme opinnäytetyössämme vastauksia:

1. Miten työntekijät näkevät huoltajan roolin sekä asiakasosallistumisen JelppiTassujen kuntoutustyössä?
2. Millaista palautetta huoltajat antavat koira-avusteisesta työskentelystä?
3. Mitä kehittämistarpeita työntekijät näkevät huoltajien osallistumisen suhteen?

5.2 Tutkimuksen menetelmä

Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Toitimme aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelun, jossa työntekijät kertovat avoimesti näkemyksistään. Valitsimme teemahaastattelun, sillä sen avulla on mahdollisuus kehittää jotakin uutta sekä luoda käsityksiä, kuitenkin rajamatta vastausvaihtoehtoja (Kananen 2017, 88–90). Kokemusten ja näkemysten vuoksi tutkimuksemme on laadullinen tutkimus, jotta saisimme mahdollisimman kattavan näkökulman. Lisäksi teemahaastattelu tuo esiin haastateltavien omia tulkintoja, joita voi haastattelun aikana syventää (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 75). Haastattelun avoimet kysymykset mahdollistavat myös sen, että saamme kattavasti tietoa ja näkemyksiä kyseisestä aiheesta, sillä kysymykset vaativat vastaajilta kriittistä ajattelua. Opinnäytetyössämme kerättiin JelppiTassut Oy:n työntekijöiltä tietoa koira-avusteisesta työtoteutuksesta teemahaastattelun muodossa.

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä, siinä aihepiirit, teema-alueet ja aspekti on jokaiselle sama. Teemahaastattelu on kohdennettu haastattelu, joka etenee haastateltavien ehdoilla. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 47–48.) Teemahaastattelussa teemoja ei tarvitse esittää tietyssä järjestyksessä ja tämän avulla haastateltavia huomioidaan joustavasti. Teemahaastattelu sopii menetelmäämme, koska halusimme rajata kysymykset vain tiettyihin aiheisiin.

Teemahaastattelua ohjasi valmiiksi tehty runko, jonka avulla haastattelu eteni luontevasti. Keräsimme aineistoa eläinavusteista toimintaa työssään toteuttavilta JelppiTassut Oy:n työntekijöiltä, jotka työskentelevät koira-avusteisessa ympäristössä opetustehtävissä sekä perhekuntoutuksessa. Teemahaastattelun kautta pyrimme tuomaan esiin työntekijän kokemuksia huoltajan roolin merkityksestä perhekuntoutuksen prosessissa. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, eli teema-alueet ja aihepiirit tiedetään ennakkoon (Hrs & Hrm 47). Haastattelun kysymysten avulla selvitimme, että mikä on asiakkaiden huoltajien rooli sekä mahdolliset haasteet eläinavusteisen kuntoutusprosessin ohella. Selvitämme myös, että kuinka huoltajia voisi saada mukaan osallistumaan prosesseissa sekä miten tuoda heidän äänensä kuuluviin heidän lapsensa kasvua ja kehitystä koskevassa kuntoutusprosessissa. Lähetimme työntekijöille etukäteen saatekirjeen (liite 3) sekä teemahaastattelun rungon (liite 2), joka ohjasi keskustelun kulkua. Haastatteluun olimme varautuneet ajallisesti 1,5 tunniksi. Haastattelu pidettiin etäyhteydellä Teams-sovelluksessa ja se kesti kokonaisuudessaan n. 1,15 tuntia.

5.3 Aineiston hankinta

Tutkimusta varten haastattelimme kahta JelppiTassujen työntekijää, jotka työskentelevät koira-avusteisesti perhekuntoutuksessa sekä kouluympäristössä. Lähestyimme haastateltavia sähköpostitse ja pidimme yhteisiä palaverihetkiä, ennen virallista teemahaastattelua.

Käytimme opinnäytetyössämme analysointimenetelmänä sisällönanalyysiä, sillä tarkoituksenamme oli kerätä tietoa työntekijöiden näkökulmasta. Sisällönan-

lyysi on menetelmä, jonka tavoitteena on analysoida objektiivisesti tutkittavaa ilmiötä. Tällä menetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty yhteenveto (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117). Tuomi ja Sarajärvi (2018) kertovat kirjassaan Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, että sisällönanalyysi on tekstianalyysiä, jossa tekstissä etsitään merkityksiä.

Tutkimuksessa käytettävä haastattelun äänitallenne kuvaa tutkittavaa ilmiötä. Tallenne vietiin kirjalliseen muotoon, jotta voitiin edetä analyysiin ja tehdä johtopäätöksiä. (Tmi & Sra 2018, 103.) Analyysin toteuttamisessa seurattiin Tuomi & Sarajärvi (2018, 122) aineistolähtöisen sisällönanalyysin vaiheita, joka on kolmivaiheinen prosessi. Aluksi aineisto pelkistetään, eli siitä karsitaan epäolennainen tieto pois, jonka jälkeen pelkistetyt ilmaukset ryhmitellään. Ryhmittelyssä aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja lopuksi pelkistetyistä ilmauksista syntyy teoreettisia käsitteitä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 122–127).

Haastattelu tallennettiin ja litteroitiin asianmukaisesti. Lähdimme työstämään aineistoa sisällönanalyysin ohjeita apuna käyttäen. Kolmivaiheisen prosessin ensimmäinen vaihe oli aineiston pelkistäminen eli redusointi, jonka jälkeen etenimme ryhmittelyyn eli klusterointiin, siinä aineistosta etsittiin käsitteitä, joilla oli eroavaisuuksia/yhteneväisyyksiä. Käsitteet, jotka kuvasivat samoja teemoja, yhdistettiin luokaksi. Luokituksia voi jatkaa niin kauan, kun aineisto sen mahdollistaa ja siitä on hyötyä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110–112.) Aineistomme ohuen koon perusteella etenimme aineiston pelkistämisestä alaluokkaan ja siitä suoraan pääluokkaan, sillä saimme riittäviä vastauksia ja pilkkomista ei ollut hyödyllistä jatkaa. Sisällönanalyysiä tehdessä löysimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme ja mahdollisiin jatkotutkimusaiheeseen. Liitteessä 1 tuomme esimerkin aineistolähtöisen sisällönanalyysin etenemisen.

5.4 Aineiston analyysi

Valitsimme aineiston analysoimiseen sisällönanalyysin, joka sopi laadulliseen tutkimukseen. Tätä kautta aineistosta oli mahdollista löytää merkityskokonaisuuksia. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aineisto tiivistettiin ja pilkottiin osiin. (Vilka 2015, 163–164.). Koimme analyysivaiheen eniten työläimmäksi osaksi

emmeikä ymmärtäneet siitä aluksi juurikaan. Aluksi jaoimme alkuperäisilmauksia samoihin teemoihin, jossa aineistosta nostetaan esille keskeiset aiheet. Teemoittelussa aineistosta etsitään ja erotellaan tietoa. Tulosten onnistuminen vaatii teorian ja aineiston keskinäistä lomittumista toisiinsa (Eskola & Suoranta, 2000, 175–182). Teemoiksi aineistosta nousi huoltajan rooli ja mukana eläminen, huoltajan oma tarvitsevuus, koiran hyödyntäminen työssä, koira-avusteisen työn ymmärrettävyys sekä palautteen kerääminen. Teemoittelun jälkeen lähdimme yhdistelemään vastauksia luokiksi.

Haastattelu tallennettiin kokonaisuutena Teamsin välityksellä, josta se litteroitiin puhtaaksi Microsoft Word -tiedostoon. Litteroitua tekstiä tuli 7 sivua, josta eteenimme sisällönanalyysiin. Sisällönanalyysissä lähdimme jakamaan ilmauksia teemoihin ja pelkistämään alkuperäisilmauksia (liite 1), jonka jälkeen luokittelimme aineiston vastauksia. Analyysin tekemisessä tutkimuksessa ohjaa aineistosta nousseet ilmiöt. (Tuomi & Sarajarvi 2018, 107–108.) Vastauksista nousi esille myös palautekyselyn idean syntyminen.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1.1 Miten työntekijät näkevät huoltajan roolin sekä asiakasosallistumisen JelppiTassujen kuntoutustyössä?

Haastattelussa nousi esille, että työntekijät kokevat huoltajan roolin merkityksellisenä ja se näkyy heidän työssään hyvin paljon mukana elämisenä. Yhdessä tekeminen ja huoltajan osallistuminen lapseen liittyviin asioihin on myös lapselle itselle tärkeää ja merkityksellistä. Huoltajan rooli kuntoutusprosessissa näkyy lapsen palaverieihin osallistumisena sekä tiiviinä yhteistyöskentelynä työntekijän ja huoltajan kesken. Mitä opiskeluun tulee, ovat huoltajat osallistuneet lapsen tai nuoren erityistuen tarpeita koskeviin palaverieihin. Haastattelussa ilmeni myös, että koululla järjestettävät vanhempainillat, joissa kerrotaan tutkimustietoa koira-avusteisesta työtöteesta, on tapa, jolla vanhempien osallistumista voi lisätä.

Huoltajat ovat tietoisia siitä, mitä esimerkiksi koira-avusteisilla tunneilla tapahtuu, työntekijät toivat ilmi, että huoltajat pystyvät jatkamaan keskustelua lapsen kanssa päivän tapahtumista. Kuntoutuksen kannalta tämä lisää vuorovaikutuksellisuutta huoltajien ja lasten välillä. Työntekijät painottivat läsnäolon tärkeyttä yhteistyöskentelyssä, sillä yhdessä tekeminen on tärkeää lapsille. Lisäksi koiran mukana oleminen palaverieissa on helpottanut työskentelytilannetta niin lapsen ja nuoren kuin huoltajienkin kohdalla. Koiran läsnäolo toi helpotusta myös lasten ja nuorten keskittymisessä. Teoriaan peilaten: koiran läsnäolo voi tuoda helpotusta ihmisten välisiin kohtaamisiin ja keskusteluiden aloittaminen on mukavampaa.

Teoriaosuudessa mainittiin myös, kuinka asiakasosallistuminen riippuu paljon siitä, miten asiakas osallistuu toimintaan. Haastattelussa esille nousseista aiheista päätellen kokonaisvaltaisempaa työskentelyä voisi korostaa enemmän huoltajan ja työntekijöiden välillä. Huoltajan rooli saattoi myös näyttäytyä muun muassa huoltajan henkilökohtainen tarvitsevuus, joka taas vie paljon tilaa lapselta. Huoltajat usein tykäsivät koira-avusteiseen toimintaan niin paljon, että haluaisivat itsekin osallistua mukaan toimintaan koira-avusteisille kuntoutustun-

neille. Tämä näyttäytyi työntekijöiden mukaan haasteena. Haastattelussa he pohivatkin olisiko huoltajille hyvä toteuttaa omaa koira-avusteista työskentelyä jatkossa.

6.1.2 Millaista palautetta huoltajat antavat koira-avusteisesta työskentelystä?

Haastattelussa kävi ilmi, että nuorten huoltajat antavat pääasiassa positiivista palautetta koira-avusteisesta työskentelystä ja toiminnasta. Annettu palaute on kuitenkin määrällisesti hyvin vähäistä, eikä sitä ole tähän mennessä kerätty aktiivisesti. Huoltajat tykättyvät usein koira-avusteiseen työskentelyyn niin paljon, että työntekijät ovat pohtineet, että olisiko myös huoltajille syytä järjestää omaa koira-avusteista toimintaa.

Huoltajilta saatu palaute on ollut pääasiassa suullista, mutta koira-avusteiseen toimintaterapiaan osallistuneilla lapsilla ja nuorilla on ollut mahdollisuus antaa koira-avusteisesta työskentelystä palautetta hyödyntäen koiran naamakuvia, joissa jokaisessa kuvassa koiralla on erilainen ilme. Tarkoituksena on ollut, että lapsi tai nuori ympyröi kyseisen kuvan ja ilmeen, minkä lapsi tai nuori kokee kuvaavan parhaiten tuntemuksiaan koira-avusteisesta työskentelystä. Esimerkkinä, jos koirakuvassa on iloinen koira, voi lapsi ympyröidä kyseisen ilmeen viestiäkseen työntekijöille toiminnan mielekkyydestä. Palautteen keräämisen metodeihin vaikuttaa myös lapsen tai nuoren ikä.

JelppiTassujen työntekijät tuovat ilmi sen, että palautteen saamiseen vaikuttaa myös asiakassuhteiden pitkäkestoisuus. Pidempikestoisesta työskentelystä asiakkaan kanssa on helpompaa saada palautetta kuin sellaisesta, jossa asiakassuhde ja työskentely on kestänyt vain muutaman kuukauden ajan. Palautetta toiminnasta olisi hyvä saada erityisesti juuri niiltä asiakkailta, jotka ovat osallistuneet koira-avusteiseen toimintaan jo pidemmän aikaa. Pidemmän aikaan osallistuneiden palautteessa tulee paremmin ilmi asiat, jotka on koettu toiminnassa hyväksi, missä olisi kehitettävää. Palaute itsessään on muutenkin syvällisempää kuin vähemmän aikaa toimintaan osallistuneilta asiakkailta.

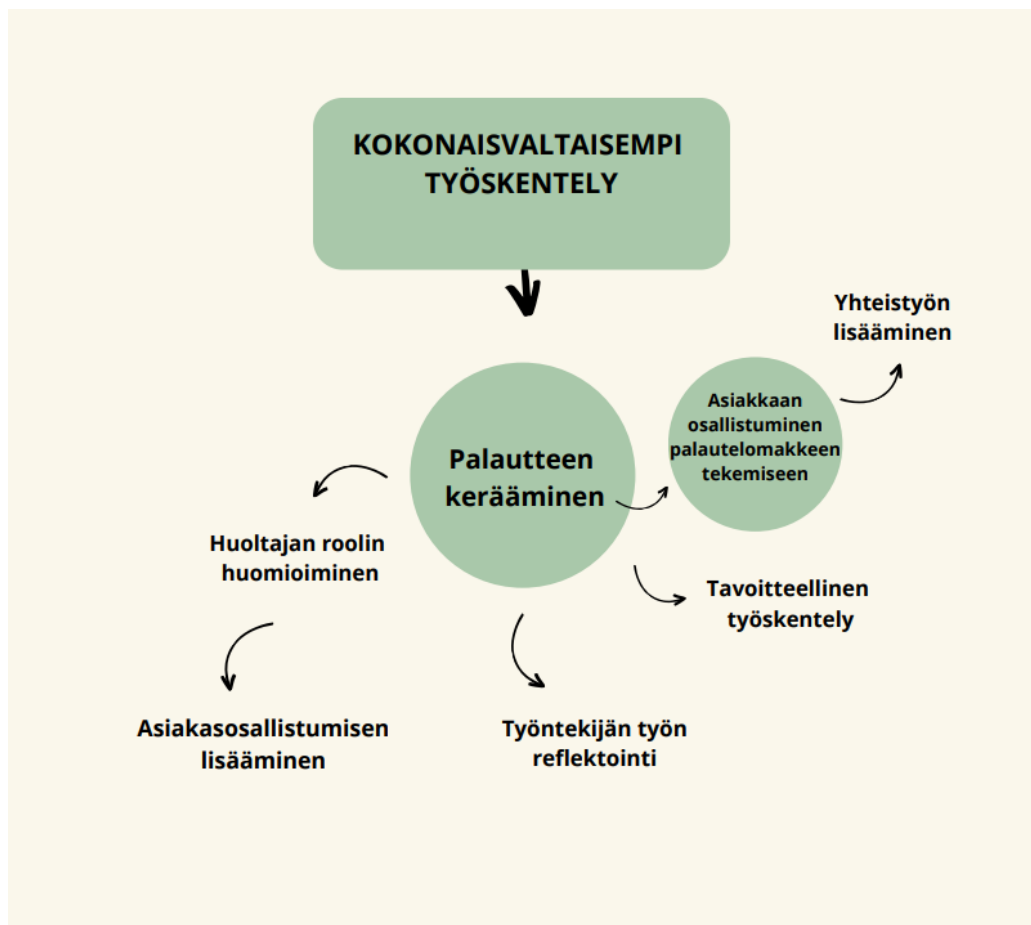
6.1.3 Mitä kehittämistarpeita työntekijät näkevät huoltajien osallistumisen suhteen?

Kolmanteen tutkimuskysymykseen saimme vastauksia pitkin haastattelua. Kehittämistarpeita voidaan tarkastella yhdisteltyjen alaluokkien kautta, joiden kautta löytyi myös selkeämmät vastaukset kehitysideoihin. Kehittämistarpeisiin (kuva 3) löytyi vastaukseksi palautelomakkeen luominen ja asiakkaille. Teoria osuudessa mainittiin, kuinka esimerkiksi palautekyselyn avulla voidaan osallistaa huoltajia enemmän ja se lisäisi heidän vaikuttamismahdollisuuksiaan. Huoltajan osallistuminen toimintaan koettiin tärkeänä osana työskentelyssä. Palautekyselyn kautta toteutuisi huoltajien konkreettisempi osallistuminen työskentelyyn ja se voisi olla keino kehittää työntekijöiden työtä. Palautteen kerääminen tekee työntekijöiden työskentelystä tavoitteellista.

Aiempien tutkimusten ja tekemämme haastattelun vastausten perusteella voidaan todeta, että huoltajien ottaminen mukaan kuntoutusprosessiin sekä heidän aktiivinen osallistumisensa on tärkeä osa lapsen ja nuoren kuntoutusprosessissa. (Moilanen 2017.) Työntekijät kokivat, että huoltajan mukana oleminen prosessissa tekee työskentelystä kokonaisvaltaisempaa. Työntekijät toivat myös ilmi, että huoltajien osallistuminen lasta koskeviin asioihin on merkittävää myös lapselle.

Haastattelun tulosten perusteella päätimme luoda mallin palautekyselyyn Jelppi-Tassun työntekijöille (Kuva 4). Palautekyselyä työntekijät voivat halutessaan hyödyntää lasten ja nuorten huoltajien palautteen ja ideoiden keräämiseen. Suunnitelimme palautelomakkeen kysymykset, sillä periaatteella, että työntekijät voivat muokata sitä kohderyhmän mukaan. Suuntasimme kysymykset enemmän huoltajille kohdistuviksi, sillä opinnäytetyössämme keskityimme huoltajiin. Yhteistyötä ja huoltajan roolia voi huomioida ja tuoda näkyväksi palautekyselyn avulla, näin myös huoltaja kokee osallistuvansa prosessiin ja täten edistetään asiakasosallistumista. Täten huoltajien mahdollisuus palautteen antamiseen koira-avusteisesta työskentelystä lisäisi huoltajien asiakasosallistumista. Kehittämisen keino näkyy nyt konkreettisempänä työskentelyssä, jonka kautta huoltajien asiakasosallistu-

mista voisi parantaa. Teoriassa mainittiin siitä, kuinka kuntoutuksessa perhekeskeisyys on tärkeässä roolissa. Palautekyselyn suunnittelu myös lapsille ja nuorille toisi kokonaisvaltaisempaa otetta yhteistyöhön ja tämä nousi ideaksi toteuttaa yhdessä lasten ja nuorten kanssa.

KUVA 3. Kehitysidea kokonaisvaltaisempaan työskentelyyn.

Palautekysely

Onko eläinavusteinen työskentely sinulle tuttua?

Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

Miten olet kokenut yhteistyöskentelyn?

Millaisia toiveita sinulla on JelppiTassujen toimintaan?

Missä asioissa olemme onnistuneet parhaiten?

Koetko saaneesi riittävästi tietoa JelppiTassujen toiminnasta?

Samaa mieltä
 Osittain samaa mieltä
 Eri mieltä

Jos vastasin yllämainittuun osittain samaa mieltä tai eri mieltä, niin kertoisitko tarkemmin miksi?

KUVA 4. Malli palautekyselyyn.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Tutkimuksen johtopäätökset

Tutkimuksen johtopäätökset on eroteltu tutkimuskysymyksistä, jotta lukija saa selkeämmän kuvan millaisia tuloksia saimme haastattelusta. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli lähteä selvittämään millaisena JelppiTassujen työntekijät näkevät huoltajien osallistumisen työssään ja kuinka sitä voisi kehittää. Haastattelusta tärkeimmiksi teemoiksi nousi palautteen kerääminen, vuorovaikutuksellinen ja kokonaisvaltaisempi työskentely sekä ympäristön vaikuttaminen toimintaan. Tutkimuksen tulosten pohjalta merkittäväksi osoittautui huoltajan roolin tärkeys kuntoutusprosessissa, työntekijät kokivat, että se tekee työstä kokonaisvaltaisempaa ja on merkittävä asia myös kuntoutuksessa olevalle lapselle ja koko perheelle (Leemann & Hämäläinen 2015, 7).

Toisena tavoitteena meillä oli löytää kehitysideoita huoltajien osallistumisen suhteen. Aineistosta nousi esille, että palautelomakkeen luominen toisi huoltajalle isompaa roolia työskentelyyn ja tätä kautta yhteistyö näkyisi kokonaisvaltaisempaan. Olemmekin koonneet teorian sekä haastattelun perusteella mallin palautelomakkeeseen, jota työntekijät voivat hyödyntää työssään (kuva 4). Palautelomakkeen kysymykset päätimme valikoida kehitysnäkökulman kautta sekä työntekijöiden toiveen ja tarpeen mukaan. Palautelomakkeen vastausten perusteella työntekijöillä on mahdollisuus peilata omaa asiantuntevaa työskentelyään sekä saada huoltajat mukaan osallistumaan. Huoltajien mukaan osallisuutta tukee palvelutilanteissa toimiva vuorovaikutus ja kuunteleminen sekä kiireettömyys (Moiilanen 2022, 10). Osallisuutta tukee myös tiedonsaanti palveluista.

Pääkäsitteitä työssämme oli koira-avusteinen interventio, kuntoutus sekä asiakasosallistuminen, näistä saimme muotoiltua hyvin tutkimuskysymykset. Pidämme tärkeänä johtopäätöksenä sitä, että koira-avusteinen työskentely on työntekijöiden mukaan tuonut helpotusta ihmisten välisissä kohtaamisissa sekä keskinäisessä yhteistyössä työntekijöiden, huoltajien ja lasten kesken. Lisäksi työntekijät toivoivat meiltä ideoita huoltajien osallistumiseen, koemmekin että palautekyselyn luominen ja säännöllinen asiakaspalautteen kerääminen huoltajilta toisi paljon potentiaalia osallistumiseen sekä huoltajat hyötyvät myös itse siitä.

7.2 Opinnäytetyön prosessi ja jatkotutkimusaiheita

Tämän opinnäytetyön tekeminen oli meille raskasta, mutta myös mielenkiintoinen ja antoisa prosessi. Suunnitelmat muuttuivat moneen otteeseen, mutta eläinavusteisuus aiheena pysyi ja se oli meille molemmille mielenkiintoinen. Olimme halukkaita ja motivoituneita saamaan tietoa huoltajien osallistumisesta JelppiTassujen toiminnassa, ja aihe antoi meille paljon motivaatiota.

Aloitimme opinnäytetyöprosessin syyskuussa 2022 ja alkuperäinen tarkoitus haastattelulle oli toteutua keväällä 2023. Prosessi kuitenkin venyi eikä aikataulut toteutuneet suunnitellusti meidän osaltamme, joten pidimme haastattelun elokuussa 2023. Haasteena meillä oli saada tarpeeksi aineistoa analysoitavaksi pienen osallistujamäärän vuoksi, joten muokkasimme työtämme enemmän kehittämisenäkökulmaan. Tästä työntekijöilläkin oli toiveita meidän osallemme. Olimme voineet myös laajentaa osallistujia haastatteluun, mutta se olisi tuottanut enemmän aineistoa työstettäväksi. Olimme myös suunnitelleet, että olisimme tehneet ammattiopistoon huoltajille lomakekyselyn, siitä millaista tietoa heillä on ylipäättään koira-avusteisesta työskentelystä. Tämä ei kuitenkaan toteutunut, sillä ajankohta ei ollut sopiva saada hyvää aineistoa tästä aiheesta.

Jatkotutkimusaiheita huoltajien osallistumisesta koira-avusteisessa interventiossa voisi jatkaa, sillä niistä ei löydy aiempaa tietoa. Lisäksi haastattelussa nousi ideoita muille jatkotutkimusaiheille. Esimerkiksi ihmisten ymmärrys sekä tietoisuus eläinavusteisuudesta erityisesti päättäjien ja rahoittajien keskuudessa. Sopivien eläinavusteisten palvelujen hankkimiseen ei usein löydy resursseja, vaikka eläinavusteisuuden parissa työskentelevät ammattilaiset näkevät eläinavusteiset palvelut hyödyllisinä ja tuloksellisina hyvinvointipalveluina. Eläinavusteisten menetelmien käyttöä on rajoittanut päättäjien, palvelunjärjestäjien sekä viranomaisien tietämättömyys menetelmien käyttöä kohtaan. Jos ihmisellä ei ole entuudestaan tietoa aihetta kohtaan, niin eläinavusteiseen työskentelyyn ei löydy rahoittajia. Haastateltavat toivat esille, kuinka valitettavaa on myös se, että jos päättäjät eivät ole eläinystävällisiä niin rahoitusta ei heiltä tule eläinavusteisten menetelmien käyttöön. Suomalaista tutkimustietoa eläinavusteisuuden hyödyistä olisi

syytä hankkia lisää, jotta tulevaisuudessa resursseja saataisiin lisää toiminnan tukemiseksi ja ylläpitämiseksi.

Opinnäytetyöprosessin alusta alkaen kohtasimme haasteita, kun aiheeseen sopivien haastateltavien henkilöiden etsiminen osoittautui yllättävän vaikeaksi. Etsimme haastateltavia aluksi vain Pirkanmaan seudulta, mutta pitkän etsinnän jälkeen päätimme laajentaa aluetta ja aloimme etsimään mahdollisia haastateltavia myös muualta Suomesta. Tämä päätös oli kannattava, sillä löysimme aiheeseemme sopivat työntekijät ja pääsimme jatkamaan prosessiamme.

Vaikka opinnäytetyötämme on ollut tekemässä kaksi henkilöä, vaatii suuren lopputyön tekeminen paljon tunteja päivästä sekä omistautumista. Vaikka haasteita koitui myös aikataulutuksen suhteen, aloitimme tekemään prosessia sen verran ajoissa, saimme sen valmiiksi määräaikaan mennessä. Olemme kuitenkin mielestämme onnistuneet tavoitteissamme opinnäytetyössämme. Tutkimustulokset vastaavat tutkimuskysymyksiä ja saavutimme tuloksia siihen mitä lähdimme etsimään. Vaikka tutkimus- ja haastattelukysymyksemme vaihtuivat useamman kerran opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa, saimme toteutettua mielenkiintoisen haastattelun, josta saimme paljon uutta ja hyödyllistä tietoa, jota voimme myös mahdollisesti hyödyntää tulevaisuudessa työssämme.

Opinnäytetyöprosessissamme tapahtui muutos vielä viime hetkellä, kun päätimme luoda itse palautelomakkeen JelppiTassujen työntekijöiden käytettäväksi. Alkuperäinen ideamme oli se, että kaavake suunniteltaisiin ja luotaisiin yhteistyössä koira-avusteiseen työskentelyyn osallistuvan lapsen tai nuoren kanssa. Päätimme kuitenkin luoda mallin palautekyselystä, jota työntekijät voivat hyödyntää työskentelyssään.

Omaa ammatillista kasvua on tarpeellista pysähtyä pohtimaan, sillä pohdinta auttaa selkeyttämään kokonaiskuvaa omasta osaamisesta sekä kehityskohteista. Mitä opinnäytetyön aiheeseen tulee, oli meidän molempien tietämys aiheesta melko vähäinen opinnäytetyöprosessin alussa, emmekä tienneet aiheesta paljonkaan etukäteen. Saimme opinnäytetyöprosessin aikana paljon uutta ammatillista kasvua tukevaa tietoa, joka tukee ammattiosaamistamme ja tietämystämme

aiheesta. Nyt ymmärrämme, mitä koira-avusteisessa interventiossa tapahtuu ja kuinka strukturoitua ja suunnitelmallista koiran kanssa tehtävä kuntoutustyö on. Opimme vanhemman roolista kuntoutustyössä, ja keksimme uusia ideoita, miten vanhempia voisi saada osallistumaan enemmän toimintaan. Opinnäytetyömme tulokset saivat myös vahvistusta siitä, kuinka paljon koiran läsnäolo vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin ja kuinka se voi auttaa luomaan luottamuksellisten ihmissuhteiden rakentumisessa.

Opinnäytetyöprosessin aihe ja vaiheet vaihtelivat jonkun verran prosessin aikana. Saimme paljon uutta kiinnostavaa tietoa koira-avusteisuudesta jo opinnäytetyömme alkumetreillä. Itseään aidosti kiinnostava opinnäytetyön aihe takasi sen, että haasteista huolimatta mielenkiinto työtämme ja tekemistämme kohtaan säilyi koko prosessin ajan.

8 POHDINTA

8.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Käytimme opinnäytetyössä laadullista eli kvantitatiivista tutkimusta. Laadullinen tutkimus oli paras keino löytää työntekijöiden kokemuksista kehitysideoita. Eettisyyttä on pohdittu työn eri vaiheissa ja osapuolet pidettiin ajan tasalla tapahtumista. Meidän tuli pohtia eettisyyden kannalta aineiston hankintaa, analysointia ja sen säilyttämistä (Tuomi & Sarajärvi 2002, 163–165). Opinnäytetyön aiheen valinta muodostui meidän molempien erityinen mielenkiinnosta aihetta kohtaan. Tutkimuksemme eettisyys pohjautuu luottamukseen ja tietojen todentamiseen sekä olemme huomioineet eettisen vastuullisuuden opinnäytetyötä tehdessä. Tutkimuksen tulee noudattaa toistettavuutta sekä sitä että, lukija päätyy samaan lopputulemaan tutkimuksen tekijöiden kanssa. (Vilka 2015, 195–198.)

Luottamuksellisuus, informointiin perustuva suostumus, seuraukset sekä yksityisyys on tärkeimpiä eettisiä periaatteita, kun tutkimuskohteena ovat ihmiset. Haastateltavat antoivat oman suostumuksensa ennen haastattelua. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 184–185.) Lähetimme työntekijöille etukäteen haastattelukysymykset ja olimme aikaisemmin pitäneet yhteisiä palavereita, joten suurempia esittelyjä ei tarvinnut tehdä. Haastattelussa työntekijöiden asiakkaiden anonymiteetti säilyi, eikä asioita kerrottu liian yksityiskohtaisesti. Tallensimme haastattelun teksti- ja äänitiedostona OneDrive tiedostoon, johon vain meillä opinnäytetyön tekijöillä on pääsy. Haastattelun aineistoa käsittelemme ainoastaan opinnäytetyöprosessin ajan. Opinnäytetyön valmistuttua kaikki materiaali hävitetään asianmukaisesti, viimeistään joulukuussa 2023.

Haastattelukysymyksiä muodostaessa oli tärkeää huomioida se, että työntekijät jakavat omia kokemuksiaan, eivätkä haastattelussa puhu huoltajien puolesta. Täten oli tärkeää kiinnittää oikeanlaisiin kysymyksiin ja siihen, miten ne esitellään haastateltaville. Asiakkaiden yksityisyyden ja anonyymiyden kunnioituksen tulee näkyä raportissa. (Hurme, 184–185.) Kysymyksiä muodostaessa piti huomioida

se, että niiden avulla keskitytään selvittämään haastateltavien kokemuksia yleisellä tasolla, joten haastattelua varten tehdyt kysymykset eivät saaneet kohdistua tiettyihin perheisiin tai huoltajiin.

Aloitimme sisällönanalyysin tekemisen haastattelusta noin viikon kuluttua. Koimme analyysivaiheen tekemisen haastavana, sillä emme tiedäneet miten laadullisen tutkimuksen sisällönanalyysi toteutetaan. Haasteena näyttäytyi myös aineiston pieni koko, jonka vuoksi päätimme haastattelun tuoman aineiston perusteella toteuttaa mallin kyselylomakkeesta työntekijöille, jota he voivat hyödyntää työssään. Koimme myös haastattelukysymysten muodostamisen haastavaksi, sillä piti miettiä tarkoin millaisia kysymyksiä esittää ja kuinka muotoilee lauseet siten, että saamme oikeanlaisia vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Yksi teemahaastattelun kysymyksemme tuottikin vaikeuksia ”Miten huoltajien osallistumista voisi mielestänne kehittää?”, johon työntekijät eivät osanneet kertoa suoraa vastausta.

Tutkimuksen ja johtopäätösten perusteella koemme eläinavusteisen työskenteilyn tärkeäksi sosiaali- ja terveysalan piireissä. Tutkimustietoa ja tietoisuutta menetelmien käytännöistä olisi hyvä tuoda enemmän näkyviin. Opinnäytetyötä tehdessämme ilmeni, että tietoisuus eläinavusteisista menetelmistä vaihteli paljon ammattikunnan mukaan. Haastateltavat toivat esille, että eläinavusteisista menetelmistä löytyy jo paljon tutkimuksia ja tietoa, kun taas omassa kouluympäristössämme työskentelevät olivat suurilta osin tietämättömiä eläinavusteisuudesta. Perhelähtöistä työskentelyä ja huoltajien osallistumisen tärkeyttä työskentelyssä painotetaan monissa sosionomin opintojen kursseilla mutta eläin-, tai koira-avusteisesta interventiosta ei ole omia kursseja ammattikorkeakoulussamme. Tämän takia on hyvä asia, että saimme aiheesta hyödyllistä tietoa opinnäytetyömme kautta. Työskentely, jossa hyödynnetään eläintä työparina, kiinnostaa mahdollisesti yhä useampia sosiaali-, ja terveysalan opiskelijoita, jos kyseistä työmuotoa ja mahdollisuutta työskennellä sen parissa tuotaisiin enemmän esille koulun opintojen kautta.

LÄHTEET

Beetz, A., Uvnäs-Moberg K., Julius, H., Kortschal, K. 2012 Psychosocial and psycho-physiological effects of human-animal interactions: the possible role of oxytocin *Frontiers in psychology*, July 2012, Volume 3 Article 234. Viitattu 10.5.2023. Saatavilla http://pub.epsilon.slu.se/10563/1/uvnas_moberg_et al_130625.pdf

Eskola, J & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4.painos. Tampere: Vastapaino.

Franssila, P. & Wallin, M. 2010. Fysioterapia on potilaan ohjausta. *Fysioterapia-lehti* 5/2010, 5.

Hautamäki, L., Ramadan, F. & Vilhunen, T. 2021. Millainen on hyvä eläinavusteinen interventio. Viitattu 2.8.2023. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/06a4187d-0911-4c46-8755-cc16ffbe0c08/content>

Hietamäki J. & Matkaselkä E. Koira-avusteinen interventio kehitysvammaisten palveluasumisen yksikössä. 2020. Opinnäytetyö. Luettu 30.08.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/338788/Hietam%E4ki_Jutta%20Matkaselk%E4_Elina.pdf;jsessionid=96F65BB36D139B9A1A3A5AEB0B5631F0?sequence=2

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hämäläinen, R.-M & Leeman, L. 2015. Asiakasosallisuus. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 2.8.2023. https://thl.fi/documents/966696/3775621/Tietopaketti_Asiakasosallisuus.pdf/6d5b8baf-d5e4-4618-add6-ca0b9a81f214

Hautamäki L., Ramadan F., Ranta P., Haapala E. & Suomela-Markkanen T. 2018. Eläinavusteinen terapia. Katsaus tutkimuskirjallisuuteen ja toimintaan Suomessa. Viitattu 3.8.2023. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/73194ea1-7d02-435d-86af-824dbe2d25fe/content>

Ikäheimo, K. 2012. Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa.

JelppiTassut Oy. n.d. Kotimaiset avustajakoira palvelut. Viitattu 13.2.2023. <https://www.jelppitassut.com/yritys>

Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2004. Kuntoutuksen perusteet. 1.–2. painos. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Kahilaniemi, E. 2016. Eläinavusteinen Interventio. Turun ammattikorkeakoulu opinnäytetyö. Viitattu 2.8.2023. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/331626/Kuntoutustakehittamassa29_saavutettava.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kainulainen, K. 2017. Pro Gradu- tutkimus. Luettu 14.8.2023. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/18280/urn_nbn_fi_uef-20170885.pdf?sequence=1

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 9.11.2023.

Kivinen T., Vanjusov H., & Vornanen R. 2020. Asiakkaan ääni. Luettu 4.8.2023. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/124087/kivinen_ym_asiakkaan_aani_osallisuus_ja_vaikuttamisen.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Koivikko M., & Sipari S. 2021. Valtakunnallinen lasten ja nuorten kuntoutus. Viitattu 1.8.2023. <https://vlkuntoutus.fi/julkaisut/lapsen-ja-nuoren-hyva-kuntoutus/docs/lapsen-ja-nuoren-hyva-kuntoutus.pdf?refresh=1638959901291>

Moilanen, M. 2022. Vanhempien osallisuus perhekuntoutuksessa. Opinnäytetyö. Viitattu 6.5.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/744502/Moilanen_Minna.pdf;jsessionid=1FBEE7F6E3CB9452E92B8F8737865610?sequence=2

Setälä, J. Eläinavusteinen interventio. 2019. Viitattu 23.4.2023. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/118903/Set%c3%a4l%c3%a4_Johanna.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Sipari, S., Vänskä, N. & Pollari, K. 2017. Sosiaali-, ja terveysturvan raportteja. Viitattu 6.5.2023. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/220550/Raportteja5.pdf?sequence=7>

Suomen Terapiakoirakoulu. 2018. Luettu 10.1.2023. <http://suomenterapiakoirakoulu.com/koira-avusteinen-pedagogiikka/>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Tommiska, S. 2018. Eläinavusteisen toiminnan vaikutus ikääntyneiden psyykkiseen hyvinvointiin. Opinnäytetyö. Viitattu 1.8.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/153818/Tommiska_Sari.pdf?sequence=1

Rissanen, P., Kallanranta, T. & Suikkanen, A. 2008. Kuntoutus. 2. painos. Otavan Kirjapaino Oy.

Vilka, H. Tutki ja kehitä. 2015. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus. Viitattu 9.11.2023.

Vähä-Aho, V. 2017. Opinnäytetyö. Viitattu 26.4.2023. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/7806/1/G0000387.pdf>

OPINNÄYTETYÖN LIITTEET

Liite 1: Esimerkki sisällönlähtöisestä analyysistä

Liite 2: Teemahaastattelun runko

Liite 3: Saatekirje

Liite 4: Suostumuslomake

Liite 1. Esimerkki aineistolähtöisestä sisällönanalysistä

Alkuperäisilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Pääluokka
<p>”Toki tietenkin, jos miettii yleisesti palautetta kaikesta tästä mitä me tehdään, niin kyllähän me varmaan voitaisiin jotenkin laatia semmoinen joku ihan simppele palautekysely.”</p>	<p>Palautelomake huoltajille</p>	<p>Palautteen kerääminen</p>	<p>Palautteen kehittäminen Jelppi-Tassujen asiakkailla</p>
<p>”Meillä on siellä perheitä, joissa on tosi tarvitsevia vanhempia ja jos lapsi on hiljaisempi niin se vanhempi vie niinku ihan oikeasti sen koko tilan”</p>	<p>Huoltaja vie tilaa lapselta</p>	<p>Huoltajan oma tuen tarve</p>	<p>Vuorovaikutuksellinen työskentely</p>
<p>”Jos ottaa mukaan sen huoltajankin niin sehän hyötyisi siitä kanssa, jolloin sen huoltajankin on helpompi sitten ymmärtää näitä asioita, että tämmöiset elämän perusasiat niin kun säännöllinen unirytm on niin kun toimintaa, niin sehän tulee sitten ymmärretyksi paremmin, kun se koko perhe ymmärtää sen näin.”</p>	<p>Huoltaja hyötyy toiminnasta ja oppii arjen perusasioita, kun otetaan toimintaan mukaan</p>	<p>Yhdessä työskentely</p>	<p>Kokonaisvaltaisempi osallistuminen</p>

Liite 2: Saatekirje työntekijöille

Hei!

Olemme kolmannen vuoden sosionomiopiskelijoita Tampereen ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä aiheesta ”Huoltajien osallistuminen koira-avusteisessa interventiossa: Työntekijöiden näkökulmasta.” Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuoda esille huoltajien osallistumista ja roolia koira-avusteisessa interventiossa.

Yksi osa opinnäytetyötämme on teemahaastattelu JelppiTassut Oy:n työntekijöille, joiden avulla pyrimme saamaan tietoa huoltajien osallistumisesta työntekijän näkökulmasta. Haastattelu tapahtuu anonymisti eikä omia yksityiskohtaisia tietoja tarvitse kertoa haastattelun aikana. Keskustelussa suojataan muiden ulkopuolisten henkilöiden yksityisyys.

Haastatteluun kannattaa varata aikaa 1,5 tuntia.

Kiitos paljon osallistumisestanne!

Mukavaa loppukesää, toivottaen

Katariina Kivinen ja Johanna Liuha

katariina.kivinen@tuni.fi ja johanna.liuha@tuni.fi

Liite 3: Teemahaastattelun runko

Miten olette päätyneet koira-avusteiseen työskentelyyn?

Miten hyödynnätte koira-avusteisuutta työssänne?

Mikä on JelppiTassujen asema suomessa?

Millaisena näette huoltajan roolin ja osallistumisen työskentelyssänne?

Mitä luulette kuinka huoltajat kokevat koira-avusteisen työskentelyn?

Mitä haasteita huoltajien kanssa työskentelyssä on?

Millaista palautetta keräätte huoltajilta?

Miten palaute on vaikuttanut työskentelyyn?

Miten keräätte palautetta?

Miten vanhempien osallistumista voisi mielestänne kehittää?

->Mitä hyötyä osallistumisesta olisi?

Liite 4: Suostumuslomake haastatteluun

Suostumuslomake

Vanhempien osallistuminen koira-avusteisessa interventiossa: Työntekijöiden näkökulma

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Minua on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun opinnäytetyön tutkimukselliseen haastatteluun.

Ymmärrän, että osallistuminen on vapaaehtoista ja että minulla on oikeus kieltäytyä siitä sekä peruuttaa suostumus ja keskeyttää tutkimus väliaikaisesti syytä ilmoittamatta. Ymmärrän, että minua koskevaa ja tuottamaani aineistoa voidaan edelleen käyttää tutkimuksessa, vaikka päättäisin keskeyttää tutkimuksen väliaikaisesti tai vetäytyä siitä.

Ymmärrän, että haastattelu tallennetaan ja analysoidaan luottamuksellisesti. Ymmärrän, että tiedot poistetaan, kun aineisto on saatu kirjoitettua.

Ymmärrän myös, että tiedot käsitellään luottamuksellisina. Annan suostumukseni tutkimukseen.

Paikka ja päivämäärä

Allekirjoitus

Nimenselvennys

Puhelinnumero

sähköpostiosoite